

# DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDEKI FÜGGETLENSÉGI PART KOZLONYE.

Egyes évre  
Félévre  
Negyedévre  
Egy hónapra  
Egyes szám ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: **BARTHA MÓR.**  
Főmunkatárs: **Dr. KIRÁLY PÉTER.**  
Kiadók: **HOFFMANN és KRÖNÖVITZ.**

Hirdetés díj:

Hál, ha többet példát sorozat 5 kr. Nagyon terjedelmű a többzet  
Hirdetés díj a szerinti jutányos áron vesztnek föl. Helye: díj min  
den külön bejegyzést 20 kr.

## Kossuth Ferencz — a debreczeni függetlenségi és 48-as párthoz.

Budapest, 1898. XII/26.

Igen tisztelt Alelnök ur!

Fogadja és adja át a debreczeni függetlenségi és 48-as párt hazafias tagjainak hálás köszönetemet azért, hogy kötelességszerű küzdelmünkben bátoritanak és velünk együtt éreznek.

Küzdelmünk célja nem csak az, hogy érvényre juttassuk elveinknek egyik sarkalatos részét, melynek megvalósíthatását a fennálló törvények is megengedik, sőt a bekövetkezett viszonyok közt parancsolólag követelik; — de küzdünk azért is, hogy fenmaradjon a törvények szentsége és hogy személyi vagy párt érdek vagy pedig opportunitás kedvéért ne lehessen a törvények értelmét megingatni és a törvényeket kijátszani vagy lábbal tiporni.

Midőn a törvény védelmében fegyverben áll az országgyűlési kisebbség, nem sérti meg a többség jogát, mert e jog csak a törvények keretén belül érvényesíthető és a törvények ellen érvényesülne nem szabad.

Midőn ilyen erőszak ellen küzd a kisebbség, nemcsak jogát gyakorolja, de kötelességét teljesíti, oly kötelességet teljesít, melyet az ország minden lelki-

ismeretes polgárának vele együtt teljesíteni kell.

Örömmel látom, hogy kivették Önök is részüket e kötelesség-teljesítésben, a midőn véleményüket erélyesen hirdették és köszönetem ismétlésével maradok az elnök ur őszinte tisztelője:

**Kossuth Ferencz.**

## A tegnapi közgyűlés.

A kormánypart ismert eljárását követve az indítvány indoklására senki sem szólalt fel, Szólaszra jelentkezett hát **Dr. Bakonyi Samu** s a következő beszédben foglalta pártunk álláspontját:

T. közgyűlés!

Azon kezdem, hogy érzem a helyzet nyomasztó súlyát s ezzel együtt a felelősséget midőn a tárgyan felszólalok. Felteszem azokról, a kik indítványt adtak be, hogy a felelőség tudatának az a mértéke mégis, a mely minket kötelességünk nehez teljesítésére szorít, önökben, kik ezen indítványt aláírták, önökben nincsen meg. (Ugy van)

Noha ezt konstataciónom kell, noha e halgatás magában véve a provocatív, egy negatív nemét foglalja magában én az írásban és itt most néman ídedobott keztyűt nem fogom fevenni és hasonlóval felelni nem fogok. Az a hang, a mely atvonul a most felolvasott indítványon, nagyon csábító arra, hogy mi is kísérjük arra, a ténre az indítványozókat, akkor, amikor a többség részéről beadott indítvány a kisebbségnek országgyűlési szereplését

súlyos szavakkal, de nagyon gyenge érvekkel támadja, hogy a parlamentarismust veszélyezteti, az alkotmányt kockáztatja, akkor t. közgyűlés azt hiszem, konstataciónom kell azt, hogy még eddig ezen közgyűlésnek, de általában Magyarország törvényhatóságai közgyűléseinek termeiből, távol marad az a felfogás, a mely a követi utasítások eltörlése után jogot arrogál magának arra, hogy a népképviselők parlamenti működését hasonló kritika tárgyává tegye.

T. közgyűlés! Miről van itt szó? kik állanak egymással szemben? Önök felállítanak egy politikai rögeszmét, amely abban áll, a mint az a javaslatban kifejezésre is talál s mely nem is oly mulatságos, mint némelyek találni jónak látják, hogy a többség olyan tenyezője az alkotmányos életnek, a melyet feltétlen abszolutizmus illet meg, a mely előtt földig kell hajolni a kisebbségnek a melynek ellenőrzési joga és ereje, a mint a parlamentarismus tengeren túl és a kontinensen fejlődött, a politikai felelőségnek az alkotmányosságnak törvénye s az állam életének minden esetre erős garantiája. Ezt bizonyítani felesleges. Mire való tehát a kisebbség?

Arra való-e t. közgyűlés, hogy csak azért, mert a többség szám szerinti nyers ereje, valamit keresztül akar vinni per fas et nefas, ezzel szemben az ellenzék valamely igen udvariasan kifejezett ellenzó magatartást tanúsítson s ezzel teljesítse az ellenőrzés kötelességét. Ilyen felfogás lehet önökben, de azt nem sankcióalja a parlamentáris elvek századokon kifejlődött gyakorlata. Az én meggyőződésem szerint az alkotmányosságnak nem az a kizárólagos akxiómája, hogy a többség abszolutizmusa dominálja a törvényhozás működését, hanem legfőbb kelleke annak a tör-

## Jótekonysági estély Nyiregyházán

A »Debreczen« tárczája.

December 27-ikének estélye és az ezt követő éjszaka emlékezetes marad Nyiregyháza társadalmi életében, különösen az által, hogy ekkor a nemes jótekonysággal szerencsésen egyesítette a művelészet kielégítése utáni vágyakozását.

Gazdag siker koronázta mindkettőt.

Vidékünk e nagy ág. ev. hitvallású gyülekezete, a tiszai egyházkerület és eperjesi és kollegiuma theológiai intézetének fenntartásáért, mint legközelebből saját magáéért is, őszintén buzog s ezt áldozatok hozásával is kimutatni kedves kötelességének ismeri. Az említett estély is e nemes célt tűzte első és főbb tárgyul, mert az eperjesi ág. ev. kollegium theológusai »Othón«-a fenntartási alapjának növelésére irányult; ugy azonban, hogy a művészet nyújtotta élvezet által az, közkedveit legyen és évenként meg-megújítva állandó segélyezési alkalommá tétessék.

Ugy látszik, az estély rendezői ismerik Nyiregyháza művelt lakosságának izlését s mint a művészet iránt közvetlen érzákkal bírók: tudják a módját, hogy kell egy ilyen estélyt ünnepeissé, belbecsével bíróné és a jótekonyság czélnak is sikeresen megfelelővé tenni.

Felkérték az eperjesi theol. intézet dékánját, a közkedvelő költő-tudóst, Csengely Gusztávot prolog írására és felolvasásra, aki ennek a hívásnak engedve megírta azt és

a maga finomul distingváló hangjával és módja szerint adta elő.

A »Debreczen« oly szerencsés helyzetben volt, hogy f. szerkesztője által képviselve leven ott: magától a szerzőtől megszerezhetette azt és tisztelt olvasóival közölheti — amint következik:

### Prolog

— a Nyiregyházán 1898. dec. 27-én tartott hangversenyhez.

Nagyságos? ... tisztelt? ... kedves? ... publikom!  
Hogv'gyöngé ajkam felve felnyitom,  
Nem is tudom, hogyan tiszteljelek?  
Hisz eddigleg még nem ismertelek,  
S mi rosszabb még: te sem ismeresz talán —  
Mit épülsz hát a jövevény dalán?  
Sug a gyanu, vagy ilyes valami:  
»Ugyan mit tud ez nekünk dallani? ...«  
Bizony mit? Ez a kérdés engem is bánt.  
Még nem ismertem olyan boldog ispánt,  
Aki urának buzát aratott,  
A földhöz: hogyha ma a got nem kapott.  
Hisz ott a föld jó zsiros, fekete,  
Föl is szántotta már a jó eke,  
Minden pompában preparálva már,  
Csak m a g hiányzik: S ez baj, ugy-e bár?  
Vajjon nem így jár most az én prologom,  
Hogy jobbra-balra gonddal forgolódom,  
Mi haszná, bár a szívem oly meleg,  
Ha a rámaához eszmét nem lelek?  
Jó rendezőség, költőt kaptatok  
S ti neki fényes rámat adtatok;  
De tartalmát én hol vegyem elő ...  
Ad majd talán — a jó friss levegő?

De szinte halom zugi most a választ:  
»Mit eszme, tartalom? ... nos azt te válaszod,  
Azért vagy költő, hogy magad eszeld ki,  
Adott themáról nem viccz énekelni.«  
Nem is a théma, óh az van elég,  
S hozzája rimet mindig is lelek;  
Csak volna helyből egy pár jó adat,  
Mi ismerősök közt mindig akad.  
De hol vegyem hát én az idegen?  
Kire forduljon e-mém idebenn?  
Boidog az, aki én utánam lép fel,  
Csinál az hókusz-pókusz majd a géppel;  
De én — ha már megszól is érte bárki —  
Drót nélkül nem tudok telegrafálni!  
De lassuk csak — mégis talán ... talán ...  
Porhüvelyemnek itt baloldalán,  
Működni kezd már a batteria ...  
Hogyan kopog! ... Hah, megvan — glória!  
Ez a sok szép szem, mi oly élfető,  
Szívemhez ez most a hővezető.  
Oh ti mosolygó szép tündéreim,  
Kik itt virultok a nyir tajain,  
Oh hála nektek, forró köszönet!  
Ti mentitek meg gyöngé versemet.  
Mikor a férfi zordon, szigorú,  
És ránczos arcán feltűnt a boru,  
Végig simítja a nő kis kacsója,  
Igy lesz a vésznek villámhárítója.  
Hát — kit szorongat a nagy tudomány,  
Csak mája nőtt meg, a teste oly sovány —  
Kik ugy agáltak, bölcs professzorok  
S kedélyetek otthon ugy nyikorog,  
Miként a nyiregyházi talyiga, —  
Ugy-e beh jólesik — a sült liba,

vényesség; egyetlen egy föltétlen uralom lehet többség és kisebbség, király és nemzet felett egyaránt: a t ö r v é n y. Ha a törvények föltétlen uralmába vetett hit meggyengül s a mely pillanatban a többségből alakuló kormány megszegi nemcsak az általa hozott törvényt, hanem az annak magyarázására adott kijelentéseit is, abban a pillanatban kezdődik a kisebbségnek legnehezebb kötelessége, amely jogát semmiféle hatalom el nem vonhatja (ugy van!) És mit tesz ma a kisebbség, arra a feleletet akkor adhatom meg, ha vizsgálat tárgyává tezzem a felolvasott indítvány tartalmát és azt hogy mily magatartást tanusít a többség és a belőle alakult kormány és az önök által elítélt ellenzék?

Vajjon az a párt, amelyhez tartozni nekem szerencsém van, a törvény ellen küzdött? Küzdött negyedszázad óta mindig hol békés, hol harcziás fegyverekkel, k ü z d ö t t u g y i s h o g y a n e m z e t v e l e volt a harc mezéjén minden olyan támadás ellen, a mely a magyar állam önállóságát bármely tekintetben, akár olyan mértékben, amint az a jelen helyzetben áll — alterálná. S az a törvény az Önök törvénye első sorban, mert azt Önök alkották meg; nekünk is törvényünk, mert a magyar országgyűlés hozta s a király szentesítette és amelyet respektálunk, védelmezünk, de a melyet Önök lábbal tipornak. (Ugy van!) Az 1867. XII. tcz. 25 §-ába mindenféleértést kizárólag úgy hogy az magyarázat tárgyává sem tehető, azt rendeli, hogy Magyarország a kiegyezést egyedül az alkotmányos Ausztriával hozhatja létre. Ha pedig ez nem lehetséges, a vámvo-nalak fel állítatnak Ausztria és Magyarország közt, amint ezt ugyanezen tcz. 58 és 68 §-a megint egész világosan, minden kétséget kizáró módon kimondja, hogyha ezen uton nem sikerül a kiegyezés Ausztriával, visszazáll Magyarország joga a nemzetre az örendelkezés tekintetében, amelynek mivoltát a törvény 58. §-a mondja meg.

Kérdem én az indítványozó uraktól, hogy 1866 óta, amióta csak a kiegyezési műnek elkészítésére kiküldött 67-es bizottság és au-uak 15-ös albizottsága munkálatát elkészítette, amióta a Deák Ferencz pártjának kormányai ezen kiegyezési mű a apján működtek, mióta csak az 1875 évi fuzió bekövetkezett, mióta egyáltalán alkalom nyílt a többség vagy kisebbség tagjainak ezen kérdésben a választók színe előtt nyilatkozni, volt-e egyetlen egy

adat is, — mutassák meg — a mely ennek a törvénynek más magyarázatot adott, mint amely abban tényleg kifejezve van. Nem volt.

Magam hallottam akárhányszor programbeszédéből, hallottam fönt, olvastam politikai cikkekben, soha a Deák pártnak és akármelyik más közjogi alapon álló pártnak nem volt egyetlen nyilatkozata sem, amely nem azt hangsúlyozza, amit Deák aki ennek a törvénynek bizonyára önök szerint is legilletékesebb kommentátora, hogy nincsen jogfeladás az 1867 XII. törvényezikben, mert hiszen annak 58 és 68 §-ai kijelentik, hogy Magyarország gazdasági önállóságához való joga visszazáll a nemzetre, mihelyt Ausztriával az alkotmányos uton való kiegyezés lehetetlen.

A 15-ös albizottság munkálatának tárgyalásai során beves megtámadásoknak volt kitéve Deák Ferencz e miatt; de azzal nyugtatta meg az ellenkező álláspont biveit, hogy «M i t m o n d u n k k i ? K i m o n d j u k - e , h o g y e n n e k a z e g y e z e k e d é s n e k o k v e t l e n ü l m e g k e l l t ö r t é n n i , e g y s z ó v a l s e m m o n d t u k k i , s ő t e l l e n k e z ő l e g i s m é t e l v e k i j e l e n t e l t ü k , h o g y h a a z e g y e z e k e d é s n e m s i k e r ü l , v i s s z a s z á l l a z o r s z á g t ö r v é n y e s j o g a . »

Lehet-e a jognak visszazállását úgy értelmezni, ahogy ezt újabban értelmezik, hogy megint intézkedik az ország úgy, ahogy neki tetszik és hogy feltétlenül vagy akár örök időkre lemondhat a gazdasági önállóságról? Nem! Két eshetőség áll egymással szemben: a kiegyezés Ausztriával mindenáron, úgy a mint azt a könngrätzi bukás ijedelmének lecsillapulta után B e c s b e n követelték és úgy amint azt Deák Ferencz egyedül tartotta elfogadhatónak, csak szorosan meghatározott feltételek mellett csak időről-időre és mindenek felett egyedül a másik fél alkotmányos törvényhozásával, tehát semmiesetre sem úgy, hogy a kiegyezés az abszolút hatalommal kormányzott Ausztriával is megköthető legyen, mert az osztrák alkotmányosság megszűntével, vagy egyáltalán az egyezkedés lehetetlensége esetén helyreáll Magyarország örendelkezési joga.

És most elhatározták magukat föltétlenül arra, hogy ezt a törvényt meg fogják szegni és a törvényszegő magyarázatot

ennek a törvénynek az a kormány a többség adja, a mely iránt bizalmukat nyilvánítják indítványukkal.

Az 1898 I. t. cz. megint minden kétséget kizárólag mondja ki azt, a mit az 1867. XII. t. cz. 65 §-a, hogy ha nem sikerül az alkotmányos Ausztriával való kiegyezés, az örendelkezés fog bekövetkezni.

S az Isteennek különös gondviseeléséből elkövetkezett az az idő, mikor előreláthatólag bomlásnak indult Ausztria, nem birván az alkotmányosságot fenntartani, visszazáll a nemzetre az 1867. XII. t. czikben biztosított jog, úgy amint az az 1790—91 X. t. czikkből egyenesen leszármaztatható, hogy Magyarország, mint semmi más néptől és országtól nem függő állam, a függetlenség teljes mértékét valósíthatja meg a gazdasági önállóság terén is.

Mindezen törvényeket megszegte az a többség; a melyben önök biznak, az a kormány, melyet önök bizalmukkal kitüntettek.

Ezzel szemben mit csinálunk mi t. közgyűlés, mit csinál az a párt, a melyhez mi tartozunk? Azt mondják obstrukciót csinálunk! Nagyon szeretném, ha meg magyarázná valaki, mi annak a lényege. Kivancsi vagyok arra a magyarázatra, hogy mi az obstrukció szó fogalma abban az értelemben, a melyben az föltétlenül és minden körülmények közt kárhózas. Látjuk már Ausztriában, amely Ausztriával való közösséget önök kívánatosnak tartják, a parlamentaris-musnak ezen vonatkozásában az igazi veszélye nem az, hogy az obstrukció odaát teljes mértékben dühöngvén, a példának kecsgetelő hatása ide is leszivárog.

Én már magából e tényből nyilvánvalónak látom, az Ausztriával való közösség veszedelmes voltát, mert az ilyen betegség leg hamarabb ragad el.

Abból az obstrukcióból, amely odaát van, kiveszett minden parlamentaris lényeg. Ez van-e nálunk? Távolról sem!

Az önálló rendelkezési jog bekövetkezését jelzi az 1898. I. t. cz. Midőn a kormányt felszólították, hogy nyilatkozzék az iránt, mily politikát szándékszik követni, a gazdasági ügyek tekintetében, ezt nem tette meg a miniszterelnök ur akkor sem, midőn annak meg-tételére való felhívás a többség részéről is jogosnak elősmertetett.

Azt kérdem minden helyes parlamentaris érzékkel bíró politikustól, — és itt mindenki

Midőn a nő azt zengi lágyan: «jössz te!»  
Lám, hogy megenyhít a szép asszony főzte!  
Vagy aki fennragyog, mint ideál,  
Akit a háztartás nem alterál,  
Ki nek a rozsz cseléddel nincs baja  
S művészi bájjal borzas — a naja,  
Hattyu-nyakán zöngy, karján karperecz,  
S havonta újabb nagy kontót szerez,  
Az ünnepeit, a szép előkelő,  
A, nemcsak kedves, hanem drága nő,  
Üdvét tinektek el — hadd suja más:  
Fizetni érte mily szép hivatás! —  
Mert hisz a nő ül a jobb oldalon,  
Ő az intező kormány-hatalom,  
Az ő szívében van a taktika  
S körülte forg a nagy politika;  
A világ-tengely a ti szívetek —  
Oh, hölgyeim, ti lelkesítetek! —  
Hisz rólatok már annyit álmodánk,  
Mióta első Ádám ósapánk  
Hevert a híres almafa alatt...  
Az Úrtól jött a legszebb gondolat,  
Mely a bordából Évát alkotott  
S ekkent a férfi nő-társat kapott.  
Ez őnök óta mennyi változat!  
Ez Darwin urnak a legjobb czáfolat,  
Kirái — úgy sugva jegyzi meg dalom,  
Hogy a mi kedv-ösünk — a majom!  
És ezt tagadni nem oly egyszerű;  
Valami van bennünk — majomszerű,  
Emellett bizonyíthat a divat;  
Ki ne vón' rabja? tán csak az, ki vad  
Es nagy merészen nekimegy a falnak,  
Vagy azok tán, kik nagy vagyont kaparnak.  
Mi többség abban hasonlók vagyunk:

Mi a divatnak híven hódolunk.  
S ha a vagyon már benne elmerült,  
Vigasztalódjál, kedves jó papa!  
Egy szép multnak vagy, hulló csillaga,  
Földbirtokos csak, aki rászorul,  
Csak aki «végzett» az a földesur.  
De azért ez a mondás még sem áll,  
Hogy egy bolond mindig százat csinál,  
Mert nem bolondság itt a titkos ok,  
Hisz a divat-csinálók okosok,  
Nekik használ a rákvetett adó,  
S meggazdagul a párisi szabó.  
Nos? ... egy majomtól ilye nem telik,  
Nincs ennél ravaszabb, nincs emberibb.  
És a ravasznak lépze menni — ez  
A hypothezis czáfolatja lesz.  
Nem D.rvin ur, a majom nem oly dőre,  
Nyomorban annak nem borsószik bőre,  
Oroszlán rangra ő nem aspirál  
S ami után lát, az javára val';  
Nem veri el a biztos falatot  
A csimpánz soha csödbe nem jutott.  
Nem, Darwin ur, nem, az nem ósapánk.  
Nem tőle szállt a hiúság reánk.  
Hagyjuk meg a vergődők vigasztát  
S a bibliának régi igazát.  
Lám, Éva mihelyt feleség vala,  
A férjnek a divattal lett baja;  
Igy lón — mi nélkül asszony meg nem él,  
Első kosztüm a — figefa-level.  
Bizony egy kissé primitív ruha,  
De hát ma is van ilyen mostoha,  
Éva ruhája örök minta lett,  
É de n-s z e r ü a bái toalet.  
A bál, a bál — és ... óh mi boldogok,

Kiknek szívünk ott oly hévvel dobog!  
A zene csikland, kéjjel forg a táncz  
Durog a pezsgő... Nos még mit kívánsz?  
Ott a leánysziv boldog frigyre kész  
S az ifju? ... Másnap telegkönyvbe néz.  
Ne vedd rozsz néven hogyha óvatos,  
Ma a sok pezsgő nagy gondot okoz;  
Az árral uszni egynek is elég,  
Hát még ha ketten — férj és feleség!  
A frigy ma nem a boldogság laka:  
Hajó-töröttek mentő csónaka,  
De hát az élet hullámos terén  
Én, csak a szuró töviset lelem?  
Nincs-e virága, bájos illatos?  
Mikor az ég oly tiszta csillagos  
S merengni kész egy titkos sejtelem,  
Taníts meg binni — édes szerelem! ...  
Hisz ez a hajsza úgy is oly sivár,  
Emeld a telket, fényes ideál!  
Szép hódas estén álmodozni jó,  
Oly jól esik egy kis illúzió,  
Illúzióra számít is korunk,  
Van kedv — derítő pécsi mű-horunk.  
De hisz így jo nekünk ez a világ,  
Hitedben van csak a valódiság.  
Veszsz diszkönyvet karácsonyra — óh  
Milyen magasztos, milyen ragyogó!  
Nincsen valódibb tabla, miat azé,  
Elefánt-csontja «echt» — papir masché.  
Tán lelkesülsz az arcz virágain?  
Csak optikai csalódás a szín;  
A szalon-hölgy, ha hiányos a báj,  
Lényén művészi gonddal korrigál;  
Igy ragyog Ő, az estély csillaga,  
S éjjel — vízes pohárban a foga.

politikus, mert politikai súlyjal bíró ítéletet akar mondani — azt kérdelem önöktől, hogy akkor, amikor a politikai bizalom nyilvánításáról van szó, a mikor a politikai bizalom nyilvánításnak megakadályozásáról van szó, a melyhez a kisebbségnek legnagyobb joga van, nem a legelső követelmény-e az, hogy a kormány mielőtt magának a bizalmat követeli s a kormányzás eszközeit megadja, — hogy nyilatkozzék azon életbevágó kérdésekben, a melyek megoldására azon eszközök birtokában lehet képes. Ezt azonban elmulasztotta. Sőt tett Bánffy Dezso olyan kijelentést a quóta megállapításának kérdésében, amely nyilatkozat erőt és bátorságot adott az ország ellen-segeinek, kik az ország anyagi érdekeinek feláldozásával a közösügyi kiadásokhoz való hozzájárulási arány felemelésével az ország közgyűlés, hogy mindenki élénken emlékezik rá, hogy az 1896 évi országgyűlési választások alkalmával egytől-egyig minden kormány-párti képviselőjéről azt mondotta, hogy a quóta felemelése ki van zárva, a miniszterelnök azt a kijelentést tette, hogy ezt sem lehetetlennek, sem jogosulatlanoknak nem tartja. Ebben a közgyűlésben hozatot meg egy h a n g u l a g ama határozat, amely a quóta felemelés ellen intéztetett az országgyűlési képviselőkhöz.

Bizának önök ebben a miniszterelnökben és ebben a kormányban, de akkor tépjék ki ezt a határozatot a közgyűlés jegyzőkönyvéből (Élénk helyeslés)

Mit tesz ezzel szemben a kisebbség? A rende kezelésére a törvényes eszközökkel mindent elkövet arra, hogy a kormányzás eszközeit ez a kormány, a mely ilyen magatartást követett, a mely nyilatkozni nem akar, sőt a törvényt megszegi s annak oly magyarázatot ad, a mely azzal össze nem fér, a mely lehe etlenné teszi annak az egyedüli biztosítéknak érvényesítését, a mely 1867. XII. t. cikkben foglaltatik a gazdasági önállóság biztosítására, ezzel szemben mindent elköve, hogy tovább ne kormányozhasson. És az én felfogásom szerint noha nem habozom annak kijelentésétől sem, hogy némelyek tulajzasával nem tartok, az ellenzéknek mai magatartása igen súlyos és nehéz kötelességek teljesítését (Helyeslés) és pedig annak a parlamentáris kötelességnek teljesítését foglalja magában, a mely nem a törvény abszolutizmusnak rögeszméjéből, hanem

a törvény feltétlen uralmából következik, tör-jenek bár pálcát az ellenzék felett, én a magam részéről mindig büszke leszek, hogy azon az oldalon voltam, amely ha az önök indítványai által való meghurcoltatás veszélyének van is kitéve. Kötelesség teljesítésének terén áll. (Igaz! Ugy van! Eljen!)

A parlamentárizmusnak olyan magyaráz-tával szemben, amelyet önök kívánnak s olyan hangon, amelyhez eddig nem voltunk szokva, e teremben fel felláttanak — kérdelem én önöktől, elfogadják-e az obstrukcióval szemben az Angliára való hivatkozást? A felelet látom, — a hallgatás. De ez a felelet csak igenlő lehet. A parlamentárizmus terén egyik tagadatlatlanul nagy érdemeket szerzett férfi az önök jeles publicistája Csernatony Lajos volt, ki szükségesnek tartotta lefordítani Paigrave-nek azt a munkáját, amely nemcsak, hogy a leg-rövidebben, de tagadatlatlanul a legtöbb erővel és világossággal összefoglalja az angol alsó házban kifejtett parlamentárizmusnak a lényegét, az abból vett egyes képek lerajzolás-ával. Azt mondják minduntalan, hogy a parla-mentárizmus hazájában ilyen obstrukció lehetetlen. Itt van a könyv a kezembem. El van benne minden mondva, hogy igen válsá-gos időben, mikor a korona tulkapásaival szemben a nemzet jogainak védelmére volt szükség 1640-ben sokkal erősebb eszközökkel, mint amelyek ma használtak, ugyanazt tette, amit az ellenzék megakadályozta azt, hogy a nemzet jogai ellen törő kormány megkapja a költségvetést és ezzel kivívja nemcsak a törvények uralmát és tekintélyét a parla-mentárizmusnak ezen legfőbb lényegét, de új jogokat is alkotott. Aitól a többségtől, amely-ben önök biznak, ezt a magatartást nem vár-hatja a magyar nemzet.

De még egyéb is történt ebben az angol alsó házban. Még van írva, hogy az angol parlament működése imádsággal kezdődik, a mely a következő fohászt tartalmazza: «e birodalombeli minden ember és osztály érzel-meinek egyesítésére és össze-tartására hármasoljanak min-den tanácskozásaink.»

Vajjon t. közgyűlés, akkor, amikor a parlamenti munkálkodás üdvére és védelmére kelünk s önök is annak üdvét feltétlennek mondják, akkor lehet-e nekünk is más imádsá-gunk mint az az imádság, amelylyel az angol parlament munkálkodása kezdődni szokott? Es vajjon az történik-e a többség részéről?

A birodalom minden osztálya, érzelmeinek egyesítésére és összelátására hármasoljanak-e a tanácskozások, amelyek során olyan magyarázat adatik a Deák Ferencz alkotásának, amelyet Pulszky Gusztáv adott, amely az idők végéig való abdikációt foglalja magában.

Mégis mi történt ott 1641-ben. Nagy nyomoruság volt Angliában, különösebb vi-szálkodások a korona tulkapásai vallá-i ver-sengések inasget idéztek elő. Ez az állapot felszólalás tárgyává tétetett.

A vita folyt egész hétfőn éjfél után és kedden reggel felé zivatarosan szenvedélyes keserűséggel. Az idők is lázasok voltak. Island is lázadásban állott; Angliában összeesküvé-sek sokasultak. A királyt hévvel védelmezék barátai a házban s nagy nehézségekbe került elfogadtatni a tiltakozást, mely ama rossz kormányzatot ismertete.

Midőn azonban indítványozva lón, hogy nyomassék ki és terjesztessék a nyilatkozat melyben kimutatassék az Angliát súlytó rend-szeres igazságtalanság, a törvénytelen adók, törvénytelen befogások, kereskedelmi rom-las, általános szenvedés s a nemzet figyelmébe ajánlta az alsóház igyekezete segíteni a ba-jon: a harag kitört s az 1861 évi nagyszerű tiltakozás közrebocsáttatása iránti indítvány csaknem vérontást idézett elő. A vita 15 óráig tartott. Mindenki fáradt és bőszt volt kész a kihívásra. Az indítvány dühbe hozta azokat, kik a nép ellen s a király partján állottak. E y véletlen szó, mint lóporba es it szikra föllobbant a ház egész szenvedélyes-ségét. — Talpra ugrott mindenki fenyegető kiáltózással, fenyegető mozulatokkal s ha-danásztak a kezek, zörögtek a kardok. Csak kevésbe mult, hogy e kardok hüvelyekben maradtak. A kegyelmes gondviselés megmen-tett a siralmas eseménytől. Az, kinek neve azonos értelmű lett a lélekemességgel Hamp-den magára vonta néhány nyugodt szóval a felbőszütek figyelmét, megállította a vad indu-latok rohamát; de ez 1641. nov. 23-ának hajnali óráiban kedden csak Hampden méltó-ságteljes erélyességének sikerülhetett.

A magyar parlamentet is megáldotta a gondviselés egy Hampden János-sal, (főkiáltások: éljen Szilágyi! csakhogy ez a Hampden János ott hagyta azt a többséget, hátat fordított annak a kormánynak, melynek önök bizalmukat nyilvánították. Azt mondják önök, hogy a kisebbség minden áron megakarja akadályozni a kibontakozást, hogy az

Es attól, ki ezt meglátta — hajh!  
Csak való-perrel mulik el a baj.  
De ez ne bántson, nem a te bajod,  
Nem ott ragyog fel, a te csillagod.  
Fő, aki küzdesz egy jobb cél felé,  
Jogát a jó ügy mindig megelé.  
Mert hisz nem annak ásva a verem,  
Kinek vezére igaz szerelem;  
Ennek nyomán az, nem színpadra lép;  
Van a kertnek igaz virága meg,  
Mégérzed illatától s lép oda,  
Csinált virágnak nincsen illata;  
S ha vao, csak párfüm az. Légy szemfüles,  
Vigyazva járn mindíg érdemes.  
A szende baj, ha üden megjelen,  
Mint harmatcsepp a róza-levelen,  
Ottan mosolyg az örök szép, igaz,  
A sok csalódás végén a vigasz;  
Ott tiszta nyelven természet beszél...  
Hü tarsra lelni: férfi!... ez a cél.  
A férfinak az élet nagy tere  
Csak vendéglő es munka műhelye,  
Fogyaszt és gyűjt, de mindkető sivar,  
Ott bort iszik, itt vizet predikál.  
Biztos tanyához nem víz semmi ösvény,  
Mig sorsa végre — a paróka s köszvény.  
Igy vár az agg-legénység sorsa rád,  
Majd schnellsiederben főzöd a theát  
S bajos hanggal, mi ágyadhoz kísér:  
A dongó légy s a cincogó egér.  
Van kedved ehhez? Nos, hogy elkerüld:  
A sziv sugalmát megbecsüld.  
Ott hont csupán a nő alkot nekünk,  
Célhoz csak ott ér kőbor életünk.  
Ma is nyilvánul a szép hivatás;

Hisz czélotok: — az otthon-alkotás.  
It is a női kegy ragyog reánk,  
Hozzátok fordul theologiránk;  
S ti hölgyeim! most nektek dalolok,  
Kisded dékánja ime én vagyok.  
Nézzétek el, hogy kicsiny atakom.  
Ifjaink mind nagyobbak — mondhatom.  
Mindannyi bár «Ottthonra» vár szegény,  
Miként a czedrus, szép szalás legény.  
S ki ki, amint az egyház papja lesz,  
Nejével mind, egy szebb otthon keres.  
S e szép reménynek nyájás otthona,  
Biztassa gondos szived; óh mama!  
Hiszen ki tudja, kire hogy mi vár?  
Jó lángos-házak hire messze jár,  
S amint a vágyból lesz a szép remény,  
A kandidátus így lesz vőlegény.  
Es azt hiszem, ez legszebb alkalom,  
Hogy abba hagyjam unalmas dalom?  
Hisz csak elcsúszó ügyis az egész...  
Mirevaló hát ennyi csevegés?  
Valaki ezt ha kérdené talán,  
Készséggel annak én azt mondanám:  
Ha egy szép művet játszani akar,  
Először hangol minden zenekar:  
A társaság is jól csak ugy mulat,  
Ha megvan hozzá a jó hangulat;  
Nos, én csupán a hangoló vagyok.  
Tartalmat én hát nemis adhatok;  
Ha ez a szép est a javához ér,  
Es majd fölöttem napirendre tér,  
Ott leszek én is, ha tapsolni kell  
Es örülök, ha meglesz a siker!

A prolog után dr. Diecs Lajos kas-sai főreáliskolai tanár tartott a s o d r o n y-

n é l k ü l i t á v i r a t o z á s r ó l  
egy kísérletekkel összekötött előadást oly tisz-tan telfoghatólag magyarázván ez újabb nagy-hord-rejű találmányt, hogy a villamosság or-száganak titkai még laikus előtt is feltárulnak s megérti és elhiszi, hogy a bölcs alkotó által a természet roppant bíró dalmába rejtett tit-kos erők, az ember rendelkezésére állanak; csakhogy meg kell hódítania. És ha e hódítás sikerülend: akkor hovatovább az emberi élet csakugyan közelit a tökélyesség útján a tökéletes fele s könnyebb és kényelmeseb-bé lesz.

A műsor harmadik számát az «A ve M a r i a» — Schubertől és «Magyar tan-cok» Brahms Jaakhimtól alkotta. — Előadta F r i e d m a n n József debreczeni zene-tanár és művész hegedűn, ifj. P a z á r Ist-ván zongora kíséretében. Meg kellett toldania kívánatra és előadását meg is toldta, köz-tetszést előidéző darab játszásával.

A negyedik számot «M a g y a r Á b r á n d» id. Ábrányi Kornéitól K u b a s s y B e r t a k. a. játszotta.

Az 5-ik számot: «Pauli Tostj» M á - j e r s z k y Nellike az estély vezetése élén álló egyházi felügyelő kedves leánykaja éne-kelte: ifj. P a z á r István zongora kísérete mellett. A műsor ezen számát is megtoldatták a kedves művésznővel és megis toldotta, még pedíg egy még szivesebben fogadott magyar dala.

Vége a 6-ik számot alkotta: «Le Reve» — Golttermantól és «Tarrantella» — Popper-től — F r i e d m a n n Samu gordonka-

ellenzék lehetetlenné akarja tenni az alkotmányos kormányzást. Ezt mutatja azon minden oldalról megnyilatkozott, minden ellenzéki pártnak részéről annak a többségnek a jobbjában is, amely jobbak azonban az önk bizalmának nem sok hasznát veszik, (Ugy van! Igaz!)

És t. közgyűlés mi áll a kibontakozás útjába. Az ily indítványok, az ily bizalom nyilatkozatok (Igaz) mint a milyekkel bennünket insultálnak; a kibontakozásnak a módját mutatja az a hang, a melyet a magyar Hampden (éljen Szilágyi) használt pozsonyi levelében, a melynek első föltétele úgy hangzik, hogy a ki sajnálni akarja a mai sajnálatos gazdasálatlan közállapotokat, annak első sorban nem szabaddá vádaskodni.

Hát nem vádaskodás ez az indítvány? Hát ha igaz, hogy Szilágyi Dezső, a ki iránt tölteszem, hogy a tiszteletnek époly mértékével viseltetnek a t. indítványozó urak, mint a milyennel viseltetem én, — aki azt a szerepét főtítte be nálunk, a melyet angol nagy előde Hampden, akinél nagyobb alakja az aktív magyar politikának a közjogi alapon állók között nincsen, akkor miért desavualják önk miért nem fogadják meg az ő tanácsát? Ne csodálkozzanak tehát egyáltalán, ha a politikai erények egyik legfőbbikének, a mérsékletnek tisztelete mellett, amely ellen véteni nem szerettek, az elkeseredés hangja is megszólal beszédemben. De t. közgyűlés, ha önk nem hisznek Szilágyinak, holott pár hét előtt még hittek neki, kérem önök egy másik prófétájuknak, aki ma is prófétájuk, Tisza Kálmánnak higgyenek (Abczug! éljen) Itt van az ő jelentése választóihoz, nem a mostani a nagyváradi, hanem az 1872-i a debreczeni.

Szilágyi Dezső a maga beszámolójában levelében és beszédében védelembe vette a kisebbséget azon túlzó vádakkal szemben, a melyekkel illetik. Elítélve a többséggel szemben a kisebbség némi tagjainak magatartását, amelyhez minden konkrét esetben én sem csatlakozhatom (Helyeslés.) De kijelentette, hogy a többség erőszakoskodásával szemben a midőn a többség és kormány részéről fellállította azon követelményeket, melyeket önk jól ismernek, de a melyeket nem akarnak meg tartani, mint a mostani tények mutatják, a kibontakozás csak a bajok gyökereinek felszámolásával és gyökeres orvoslásával lehetséges.

művész által előadva, kísérve ezt is zongorán ifj. P a z a r István.

A műsor minden egyes számát egész élvezettel hallgató, e g é s z e n m ű v e l t közönség háttas volt az előadók iránt nem fukarkodott a tapsokban és éljenekben kifejezett gazdag elismerésben. Jól megérdemlették, szívesen adták, jólesőleg fogadták. Idegen szemléltőre a szép művészi esztély azt a benyomást tette, hogy egy-egy ilyennek évenként, a kitűzött jótékony célra tartása itt állandóvá lesz; hódít a környéken is, — Nyiregyháza művelt közönsége előtt pedig bizonyosan kedvelt és várt leendő. Annival is inkább, mert a tapintatos rendezőség ezt ingyen vacsorával folytatva tovább és kivilágos viradig tartó táncmulatsággal fejezvé be: egészen olcsóvá tette s miként most gondoskodott, gondoskodni is fog arról, hogy abban minden életkor feltalálja élvezetét és kielégülését s még a költészet, sőt a tudomány és művészet szakértő — s még talán rideg bírálója is derült kedélyhangulatban távozzék onnan; különben központi elemi iskolája tágas és valóban disztermében a művészeti előadáshoz és bálhoz, a tornateremben pedig a közvacsora felolvasásához szükséges bérlet kizárásával — megvan a legalkalmas helyisége.

Szép este vagyis éjszaka volt bizony az. Dicséret a rendezőségnek; elismerés a művelt közönség izlése iránti figyelemnek, az áldozatkészségnek... mindennek felett hála a működő bármelyik szakba tartozó előadó, költő, tudós és művész uraknak és hölgyeknek.

A parlamenti állapotok vigasztalan voltának forrását pedig Szilágyi Dezső a választási visszaélések en, a gyógyszerit a választási törvény reformjában ösmerte fel.

Volt már obstrukció a magyar képviselőházban, de azt 1872-ben csinálta Tisza Kálmán, Jazontörvényvel szemben, melynek a kormányt illető magyarázata és végrehajtása a parlamentarizmusnak legnagyobb veszedelme annak legsúlyosabb kockázata, a választási törvény ellen. Ez ez sikerült is neki, megakadályozta, a háta megett ülő pártok segítségével. Az 1874 évi 33. t. cz. a választási törvény, azon országgyűlésen meg nem szavaztatott. És mit hoz fel védelmére Tisza Kálmán itt Debreczenben a Collégium udvarán.

«De meg vagyok az iránt teljesen nyugtalan (ugymond) hogy, miután ez eszköz használata sem a házszabályokba nem ütközik, sem a parlamentarizmust nem sérti, s miután vannak esetek, melyekben annak alkalmazása helyes, jogos, sőt kötelességszerű: ily eset forgott föl, midőn arról volt szó, hogy magát a parlamentarizmus alapját: a választásokat és a választási jogokat megmentsük.» Teljesen bizonyosak lehetnek benne önk is miután Tisza Kálmán mondta és Szilágyi Dezső pozsonyi beszédében magáéva tette, hogy a parlamentarizmus legnagyobb veszedelme az azerkölcsstelen erőszakosságokkal, megvesztegetésekkel s a közigazgatási tisztviselők részéről nyilvánuló üldözésekkel egybekötött választási rendszer. Ezt mondta Tisza Kálmán, de önk, igen t. indítványozó urak, megtagadták Deák Ferenczet, midőn a Tisza Kálmán legújabb törvényt magyarázatát magukéva tették, megtagadták Tisza Kálmánt, midőn a parlamentarizmus ezen veszedelmét nem látják és megtagadták Szilágyi Dezsőt, csak egyet nem tagadtak meg önnönmagukat (Ugy van! Taps és élénk éljenzés.) Ebben a politikai maguktartásban, amelyet látva igaz fájdalommal, polgártársi szeretettel kell fölkiáltanom: h o l v a n h á t a z ö n ö k m e g g y ő z ő d é s e n e k h a t á r a! Azt mondja tisztelt közgyűlés a század egyik legnagyobb gondolkodója báró E ö t v ö s J ó z s e f, — akinek tanításaira önk szinten esküdtek: «senki sem csalódik többször, mint a kormány saját partjának ereje iránt, miután minden országban nagy azoknak száma, kik minden más iránt közönyösek lévén, csak a béke fenntartását óhajtják s ezért mindig a fennálló kormánnyal mennek, ezt a többséget mindig sokkal nagyobbak tartja, mint az valóban.»

Ebben láttam az önk meggyőződésének végtelen határát, (Helyeslés.) mert önk bizalmat szavaztak Tisza Kálmánnak, bizalmat szavaztak Szapáry Gyulának s utána Wekerle Sándornak, bizalmat szavaznak ma Bánffy Dezsőnek és hoinap megjósolom bizalmat fognak szavazni Eszterházy Miklósnak. (Éljenzés. Zaj.)

T. Közgyűlés! Abban a szerencsében részesültem egyszer, hogy oly mértékben elismert kitűnőseggel, mint Lukácsiu László lehettem 24 óraig egy társaságban. Lobogtatta kezében az Egyetértés azon számát, amelyben közzé volt téve Zichy Nándornak az egyházpolitikai törvények tárgyalása alkalmával tartott beszéde, amelyben a nemzetiségekkel való paktálás bizonyítékai foglaltattak s azt mondta Lukácsiu, hogy mig nekünk már mint nekik, ilyen szövetségeink vannak, nem kell tartani a magyartól. Nyilvánvaló, hogy Zichy és elvtársai megkaptak ugyanazon szövetségest önöknek s az önk kormányának s miniszterelnökönek sincs mit félnie a magyar nemzet akaratától.

Jól tudom én azt, hogy mi ennek az akciónak igazi politikai magyarázata és értéke. Nem folyamodott volna az önk partja ehhez a szerintem kedélyek felizgatására igen alkalmas, de a kibontakozásra nagyon is alkalmatlan eszközhöz a törvényhatósági nyilatkozatok initialásához, ha azon kísérlet, amelyet Bánffy Dezső megpróbált, sikerült volna, ha t. i. a Tisza Kálmán féle javaslatról a nemzet közvéleménye teljes joggal nem tudta volna elvitatni, hogy ez nem a magyar nemzet több-

ségének nyilatkozata. Azt kívánja a kormány hogy a Tisza-féle javaslat mellett, a mely nem parlamenti nyilatkozat által dokumentálja a többség bizalmát, szóljanak egymás után a törvényhatóságok és kezdje meg Debreczen s ha ez megtörténik, akkor csak nem mondhatja teljes joggal senki, hogy nem a közvéleményt mutatja. Pedig teljes joggal, ép oly joggal állítjuk azt erre a kísérletre, mint a hogy mondjuk a Llyod klub manifestációjára.

Megmagyarázom, hogy miért. Senki sem vonhatja kétségbe, hogy a rendi alkotmány eltörlésével a népképviselői alkotmányának a parlamentaris rendszernek a behozatalával nem volt más célja a 48-ki dicső törvényhozásnak, mint hogy ezentul annak a nyolczszáz ezer nemes embernek, akik a nemzetet képviselték, lépjen helyére az egész Nemzet. És mit látunk. Tessék megnézni a statisztikát. Ma ugyanannyi ember dönt el az ország sorsát, mint régen: a választók száma ma is nyolczszáz ezer.

Ez nem lehetett az 1848-ki küzdelmek célja, ez nem kerülhetett ki e küzdelemből, mint a népszabadság diadala. És mi ennek az oka s következménye. Következésképpen az, hogy ami ellen Tisza Kálmán küzdött, az, bekövetkezett. A mag, ar nemzetet képviselik a törvényhozásban azok, akik a magyar nemzet egy egészének lehetnek képviselői, de a nem egészét valóságban nem képviselik.

Ott van T. közgyűlés Szilágyi D. beszédében a gyógyítás módja. Nemcsak a törvény betűje szerint, de a törvény rendelkezései ellenére képviseli a többség a magyar nemzetet. Szilágyi orvoslandónak tartja a választási visszaéléseket. Magam voltam szemtanúja és áldozata, mikor nyílt piacon pénzen vásárolták a választókat s csendőri fedezet alatt kísérték csűrbe, hogy onnan az urnához hajthassák. Azt hiszem, ily körülmények közt teljesen jogosult a kisebbség azon kívánsága, hogy nyujtassék biztosíték arra nézve, hogy ha a kisebbség hozzájárul, a kormánynak de nem ennek, hanem egy másiknak legelső teendője lesz a parlamentarizmus veszélyének gyökerében való orvoslása, a választási törvény reformja. Mig ilyen kijelentés nem történik, mig ilyen biztosíték nem adatik, a kisebbség jogos alapon áll.

De terrorismusról beszél a beadott indítvány. Mi az a terrorismus? nézetek szabad nyilvánítása az, vagy az a terrorismus, mikor egy klub a parlamenti tanácskozásnak kötelező módját a nézetek összeegyeztetésének egyedüli lehetőségét negligálja? A klub nem egyéb mint egyes képviselők magán testülete s az igazan veszélyes az az eljárás, terrorismus, midőn ilyen magán társaságban a képviselők egy része felhívásra aláírásokkal kötelezi magát egy bizonyos magatartásra, a mely egyféle fölhatalmazást foglal magában a törvény ellenére való kormányzásra az országgyűlésen meg nem szavazott adók behajtására rendeletek és pótszerek kiadásán, szóval az 1715 §. t. cz. 1741, 22, 1715, 8, 1791, 10, 1867, 10 t. cikkek világos lábbal taposására. Ezt nevezem én terrorismusnak. Ez az a terrorismus, a mely a francia forradalom legsötétebb napjait foglalta magában, midőn nem a nemzetgyűlés, nem a többség törvényhozási és törvényes akarta, hanem az egyes klubokban egyes demagógoknak az akaratára eltiporták a törvényeket s ez idézte föl a rémuralmat.

Emlékezzenek vissza arra a közgyűlési határozatra, a melyet ha elfeledtek volna, bátor leszek emlékeztetükbe visszaidézni s a melyet akkor hozott Debreczen sz. kir. város 1894-ben a mikor a kisebbséggel szívesen érintkezéne, azon kormányférfiak támogatására velünk együtt Debreczen sz. kir. város diszpolgarai választottak, a kik kötelességük tudatában most a terreur előtt meg nem hajoltak (Helyeslés.) Ezzel a bizalmi nyilatkozattal bizalmatlanságot nyilvánítanak önk Wekerle, Csáky, Hieronymi és Szilágyi iránt, a mely férfiaknak mindenike hátat fordított ennek a kormánynak, a mely azon nagy eszmét a szabadelvűségnek feltétlen uralmát

tiporja azon magatartása által, mely a parlamentarizmus igazi lényegét minden körülmények közt veszélyezteti, mely törvényelénre klub határozatoknak akar érvényt szerezni. Ezzel a bizalmi szavazattal aberáltak azon lelkes határozatokat, tépjk ki mind-niket, mert én megvagyok győződve róla, hogy az önk mai magatartásával, nagy mérfékből megcsökkent azok értéke.

De tépjenek szét önk egy másik határozatot is. Azt senki sem vonhatja kétségbe, hogy mikor egy képviselő, aki arra van kötelezve, hogy az ellenőrzési jogot minden egyes esettel szemben szabadon, függetlenül gyakorolja s magát aláírásával az ellenkezőre kötelezi, akkor oly reversális írt alá, mely lehetetlenne teszi a parlamentáris rendszer követelményeinek érvényesülését; az 1848. 3. t. cz., mely a ministeri felelősséget állapítja meg, azt hiszem ez által a legnagyobb mértékben (meg van sértve, mert hiszem a mint az iránt kétség nem lehet, hogy a magyar kormány által fenntartott gazdasági önállóságához való jogunk fellendítésével; egyben az 1791 10. t. cz. biztosított állami függetlenségét megsértette; a kormány nem habozott s elég vakmerő volt kijelenteni azt, hogy katonát s adót szed országgyűlési határozat nélkül, rendeleteket bocsát ki, be kell látni, hogy ezek megakadályozása szükséges. Mert ez a kormány leontja az alkotmány biztosítékait, megsérti a fenálló törvényeket és akkor bekövetkezik az 1848. 34. t. cz. 32. szakaszának a pontja, a mely az imént meghatározott delictumokat foglalta magában és akkor beáll a kötelezettség, hogy tényleg ezen törvénysértésekért a képviselőház a kormányt felelősségre vonja és ha kell vád alá helyezze. (Helyeslés.)

Hát nem sokkal veszélyesebbé ez a reversális, mint az ellenzék törvényvédelme? Hiszen önk 1894-ben velünk együtt tiltakoztak és felírtak a képviselőházhoz mindenféle reversális ellen. Itt a határozat: »a közeli utasítások elterelésével a nemzeti akarat megvalósulásának erkölcsi biztosítására a képviselőnek a választó közönség előtt nyíltan vallott programja lett.

Ez a nyíltan vallott program lehet a képviselő törvényhozói elhatározására egyedül kötelező. Minden egyéb a választók egyetemének háta megett bármely a választás esélyeit befolyásoló tényezők részéről kicsikart szóbeli ígért avagy reversális meghamisítja a parlamentarizmusnak egyik legfőbb erkölcsi és jogi alapelveit, mert ilyen formán az illető képviselőt nemcsak a választói, tehát a nemzet színe előtt tett politikai hitvallás, hanem amaz alattomban tett és vett fogadalm is kötelezi...

Elmondta a többség tagjai programbeszédükben mire kötelezték magukat, arra hogy alkotmányosaton a nemzetnek elérhető előnyei biztosítására megkötik a kiegyezést de ha nem lehet beáll Magyarországnak önálló rendelkezéséhez való jogosultsága és a velük aláíratott reversális ezen programmal ellenkezésben áll. Ez t. közgyűlés egyfelől a törvényhozó köteletségének megszegése másfelől a képviselő bírói tisztének lehetetlenné tetele. (Élénk éljenzés.)

Ez tehát t. indítványozó urak az a »bölcs előre látás«, amelyet önk üdvözölnek a kormány és a többség magatartásában. Ugyan mondják meg, hogy miben ösmerik fel azt a bölcs előre látást, miben áll az a gazdasági politika terén? Hiszen nem tudja maga az sem azokat, akit önk üdvözölni akarnak.

Mi tudunk egy bölcs előre látást, azt ami a törvényben van. Ha ezt erőszakkal lehetetlenné tesszük — mert a számbeli többség abszolutizmusa — erőszak, akkor ott állunk, ahol álltunk 350 esztendővel ezelőtt; ott, hol nincs más orvoslás mint a törvényes ellenállás. (Igaz! Ugy van!)

Megszólaltatták a nemzetek örök dicséretére való büszkeségét Jókait s hivatkozást tettek vele a debreczeni példára és Debreczennek a multban tanúsított politikáját ajánlotta önknek, mint amelyet követni kell a nemzetnek.

Más idők voltak azok, de ez a mai politika azzal a veszedelemmel fenyeget, hogy

azok az idők más alakban ugyan, de újra ismétlődnek. Vajjon Debreczen micsoda példát fog követni? Azt-e hogy azt is lealkussza a nemzet jogainkból, a mi már elalkudva nincsen. Én azt hiszem, következnek bármint állapot lesz Debreczen ezen polgárságában annyi törvényes hűség annyi igaz magyarság, a hazafias multnak annyi tisztelése és még annyira benne Rákóczi szelleme, hogy megtalálja a maga kötelessége utjai azon politikával szemben, a melyet egy Jókaival ajánlatnak.

Befejezem beszédemet. Lehet, hogy sok olyat mondtam, a mi nem az önk kedve szerint való, de azt hiszem, hogy senki, aki komolyan gondolkodik, nem fogja kétségbe vonni annak helyességét, hogy ezen ünneplés órában erről a helyről is komoly kifejezés adassék mindazon aggodalmoknak, amelyek azt javolják a higgadt és észélyes politikuskak hogy talán egy-két nap alatt túlhaladt állapotok közepette legalább is tartózkodik az politikai actiótól, amely hazafiai aggodalmak az önk és mindnyájunk szívében, majd azon érzést keltik, hogy talán ha hallgattunk volna a bölcs előre látásra, jobban megtudtuk választani a helyes utat s amely aggodalmak azt kívánják, hogy a kibontakozás útját, amelyre való készséget az önk kormányát támogató pártból kivált legnagyobb alak Szilágyi Dezső initialta és az általa kifejtett kilátásokkal lehetővé is tett, hogy kifejezésre jussanak mindazon aggodalmak, amelyekről önk mondják, hogy jogosultak, hogy a parlamentarizmust veszélyeztetik, amelyek egyedül a kisebbséget teszik felelőssé, de amely felelősség a kormányt, a törvényszegéseket illeti.

Am jó, nyilatkozzanak Önök a 12-dik órában, nyilatkozzanak oly időpontban, melyen túl már csak a tények hatalma fog beállani, amelyek kétségtelenül alkotmányellenesek, a melyek lábbal tiporják alkotmányunk legerősebb biztosítékait, de ne feledjük el annak a férfiuak nevével, akik szárdékosan nem idéztem eddig (felkiáltások: abczug Tisza) de akit meg kell nevezni most, mert hiszen mindenki tudja, hogy azt a kormányelnököt, akit önk üdvözölni akarnak, egyedül az tartja helyen, hogy annak temetéséről a nemzet hódoló kegyeletének sérelmére elmaradt. Ez a férfiú, Kossuth Lajos mondta t. közgyűlés, hogy a történelem alapján a számmutató néha századokig lassan halad, egyszer nagyot zökken és megkondul az óráharang s ekkor mi reánk is elkövetkezhetik az idők teljessége.

Önk kondítják meg, önk verik most felre az óráharangot, önk kiáltanak tüzet, önk kik azt olajjal akarják eloltani, (Igaz, ugy van.) Én bár abban a meggyőződésben vagyok, hogy sötét a mai állapotok képe, kétségbe mégis nem esem, mert hiszen látom, hogy ott van a hatalom örök színe mellett a mi szívünkben a tiszta örök ideál, látom, hogy a mit az önk mai nemzedéke részéről ritkán tapasztalunk, mi készek vagyunk a hatalomban való osztozkodásról lemondani, hogy mi készek vagyunk a tiszta idealizmus fegyvereivel védeni igazainkat, míg önk a többség erőszakos hatalmában minden áldozatra képtelen készséggel követik a kormányt és követni fogják a masikat is, mely ezután következnek. (Igaz ugyan, zaj) Mégis földerül a remény egy sugara, melynek világa mellett ne mondjuk még olyan vigasztalannak a helyzetet, mert hiszen eszükbe jutnak Madáchnak szavai: »az eszmék erősebbek a vas anyagaival ezt eldöntheti erőszak, amaz örökre fennmarad.«

Ezt érezve noha az önk indítványának hangja egyenesen kibiv arra, hogy azt hasonló hangon viszonzzuk, attól mégis tartózkodva ezzel szemben a magam és barátaim nevében határozati javaslatot vagyok bátor előterjeszteni és kérem annak a jegyzőkönyvbe való felvételét. — Teszem ezt azon meggyőződésben, hogy ha amit én nem kívánok, a tények hatalma oda fog bennünket kényszeríteni, hogy Magyarország alkotmányának védelmében a tettek mezején találkozzunk és ott együtt is utolsó csepp vérünkig kitartunk. (Sokáig tartó éljenzés és taps.)

**Komlóssy Arthur** főjegyző felolvasta ezután a lapunkban tegnap közzölt határozati javaslatot.

Ennek elhangzása után felszólt

**Dr. Nagy Zsigmond**: T. közgyűlés!

Előre is kijelentem, hogy annak klasszikus tömör és szép beszédnek hatása alatt melyet e öttöm szülő t. barátom Dr. Bakonyi Samu mondott, az én feladatomban nagyon nehéz s nem is igyekszem bizalmukkal vissza-előli csak néhány megjegyzést fűzök a szóban forgó tárgyhöz.

Nekem a benyújtók magatartásáról nézve semmi megjegyzésem sincsen; az ő részükről eugem mar semmi meg nem lep, ami meglep az egyedüli az a körülmény, hogy a tanács nem azt tette az indítvánnyal szemben, ami szerintem egyenes, jogos és kötelessége lett volna hogy határozottan visszautasítsa, hanem tette ezt, ami legmelyebb meggyőződés szerinti me tallau ehhez a tanácshoz, amely nem egyik vagy másik politikai pártnak tanácsa, (igaz) hanem Debreczen sz. kir. város Tanácsa, a városi tanács eljárását természetesen tehát kritikát tárgyava és fájdalommal éri az, hogy az a tanács, amelynek egyedüli rendeltetése a város anyagi és szellemi érdekeinek apolása, a városi tanács nem kapott szívehez, midőn ezen indítványt benyújtottak. Debreczen háta megett nagy és dicső mult van, annak a hagyománya kötelezi a mostani nemzedéket. A Tanácsnak kötelessége lett volna ezt az indítványt visszautasítani, vagy oly javaslatot terjeszteni elő, hogy a közgyűlés minden egyes tagjai meggyőzően arról, hogy ennek az indítványnak tárgyalása teljes lehetetlen, mert hiszen ez bizalom egyik politikai part iránt. Szabad-e azt ide hurczolni? Nem! Ha bizalmat akarnak, ott áll rendelkezésükre a Bika diszterme s ez a választó polgarok dolga a maguk képviselőjével szemben (Igaz! Ugy van!) nem pedig a törvényhatóság közgyűlése, ahol nem usztán egy part uraltam van.

Mi mindnyájan arra vagyunk ide hívva, hogy a város anyagi és szellemi érdekeit minden tőlünk ki-elhető erővel védelmezzük; a Tanács, a melynek tagjai iránt személyenként a legparányibb sértő célzásait sem élek, olyan határozatokat hoz, a melyek nagyon alkalmasak arra, hogy ben fűket az anyagi csod és tönkremenés után az erkölcsi csod és tönkremenésre juttassanak. Ez pedig sokkal nagyobb veszteség mint az anyagi, mert azt ki lehet reparálni pótdadokkal, (Igaz, ugy van) ezt nem. (Tetszés.)

T. közgyűlés! Az indítvány kezdemenyezőihez különösen némely tarka furasú indítványozóhoz (Derültég) nem lehet szavam, mert én tőlük mindent megszoktam. Nem tudom hogy ennek a városnak egyik képviselője, a ki szinten aláírta, vajjon a következetesség babékoszorúja diszithetné a fejét, vagy a következetlenség vadját sujthatnam felé, mit felel arra a kérdésre, hogy:

M az oka ennek a mostani nézetváltoztatásnak, mert hiszen a mult évben a kormány is meg azon meggyőződésben volt, hogy alkotmányos uton lehet csak kiegyezést kötni. Ezt kijelentette Bánffy Dezső is törvénybe iktatta. A nézetváltozások külföldi hatását következtében fakadtak, aminek pedig tért engedni nem szabad, mert amely nemzet nem tud maga törvényei szerint fejlődni, annak a sírját megastak (Igaz ugy van)

A kiegyezés akadályai Becsből idetettek, ahonnan mindenáron jogfeladást követelnek a nemzetől. Ha valamit ki tudunk is vivni Bécstől óriási kázelemmel, vérrel, vér oélküli, csak 1848-ban egy rövid időszakra.

Én a jelen helyzetben »elvártam volna a tanácsból azt, hogy az indítványt egyszerűen visszautasítsa, vagy ha nem akarna azt, ide oly javaslatot terjeszt, mely azt veszedelem szűtőnek, inkorrektnek jelzi. Ha nem tette ezt a tanács, nem fogadom el az indítványt sőt csatlakozom Bakonyi Samu barátom határozati javaslatához, csak azt vagyok bátor fölemtíteni, hogy nagy lehet már a betegség ott, mikor a doktorok lótnak futnak s óránként egy evőkanálnyi bizalmat

adnak, s ez a bizalmi erőlködés nem is egyéb a haldoklónak beadott Aether injenctiónál, (Derültég.) (Élénk éljenzés.)

Ezt a magam részéről örvendetes ténynek tekintvén, boldog kimulást kívánok a kormányon ülő hatalmasoknak is ajánlom elfogadásra a határozati javaslatot. (Hosszas éljenzés és taps.)

**Géresi Kálmán** szól a szónoklat hatalmáról s a dr. Bakonyi beszédében olyan tendenciát lát, a mely a felosztásra erőszakkal akar kényszeríteni. Kiigazítja az angol történelmi példára való hivatkozást, mert rossz hasonlóság az, ha valaki a mostani parlamenti élet bajairól akar szólni s hasonlóság végett Anglia azon történetéhez folyamodik, midőn Angliának először még meg kellett a parlamenti hatalmat teremteni. Tessék a mostani parlamenti viszonyokra hivatkozni. Az Irek is megcsinálták ezen dolgokat, de az angol parlamentnek volt annyi alkotmányos érzeke, hogy törvényt alkotott, a melylyel az obstrukciót meglehetősen törni.

A frazist megczafolni nehéz, (zaj) olyan szövegből varrni, a hol minden huzas után szakad, nagyon nehéz (felkiáltások ez a frazis.)

Állandóan meglevő tünemény volt Bakonyi barátom beszédében, hogy Deák Ferenczre Szilágyi Dezső e Tisza Kalmánra különös eöszzeretettel hivatkozott. Ez saját szempontjából kötelessége is volt. Magyarország ellenségét a mostani állapotoknak örülnék, barátai pedig fajlják azt, mondta Nagy Zsigmond, hogy a tanács nem kapott szívéhez.

En pedig azt kívánom, hogy ne csak a szívéhez, hanem az eszéhez s nagyon okosan tette.

Ajánlja az indítvány elfogadását.

**Dr. Preund Jenő**: Géresi az előző kényszerítő hatásáról beszélt, Géresit is rákényszerítetek, hogy bocsátkozzék polemikába Bakonyival. Szilágyival foglalkozhatott Bakonyi, mert Szilágyitól lehet tanulni. A bizalmi szavazatok nem sok értéke van. Hiszen meglehet, hogy mikor a postás viszi a bizalmi feliratot, a lanchidon találkozni fog Tanszky a Bánffy pereputyját költöztető szekerevel. (Derültég.) Csatlakozik Bakonyi hat. javaslatához. (Éljenzés.)

**Lengyel I.** Az ország haladása fejlődése meggyőződése az, mely miatt a mostani kormány mellett kitart. Az ellenzék megakadályozza a képviselőház működését. Ajánlja az indítványt elfogadásra.

**Dr. Fejér Ferencz** Lengyel Imrével szemben kimutatja, hogy az indítványozók részéről egyetlen szambavehető indok sem hozott fel az indítvány támogatására minél fogva az ellenzék határozati javaslata megcsofolatlanul áll s azért azt szónok is magáéva teszi.

**Kovács József** nem látja a benyújtott indítványt indokoltnak. Ha bizalmat akarnak szavazni, meg kell találni, annak módját. És mire való a sok bizalomnyilvánítás? Minden politikai actio csak úgy bír komolysággal, ha annak szükségét, hasznát a kezdeményezők kimutatják. Ezt nem tették! azért nem az az indítványt, hanem pártja határozati javaslatát fogadja el. (Helyes! éljen!)

Több szónok följegyezve nem lévén, dr. Bakonyi Samu rövid zarszava után, melyben Gércsinek felelt s arra mutatott, hogy az ilyen vita után keletkezett bizalmi nyilatkozatoknak önértékes kormányfői előtt semmi sulya nem lehet. Előklő főispán a vitát bezárta s a kérdést névszerinti szavazás alá bocsátotta, minek eredményét tegnapi számunkban közöltük.

Majd kimondotta a közgyűlés egy hangulag hozott határozatával, hogy dr. Bakonyi Samu által előterjesztett határozati javaslat a közgyűlés jegyzőkönyvébe szintén felvétetik.

Ezzel a közgyűlés déli 12 és fél órákor véget ért.

## Színház.

### A kikapós patikárius.

december 29.

Mint első ujdonság »Gardillet» híres 4 felvonású bohózata — melyet Heltai Jenő fordításában ismerünk — lett tegnap este közepesen telt ház előtt bemutatva. Minthogy e darab közönségünk előtt jórészt ismeretlen — történelmi vázlatát a következőkben ismergetjük: — »Fouragio» párisi patikáriusnak volt egy hajadon leánya Paulette — kit az apa, — miután felesége elhalt »Paluriné» híres lánynevelő intézetébe adott be, hogy kellő erkölcsösségekben neveljék fel. Paulette azonban sokkal rohamosabban nevelődött, mint tanárnője akarta és mint apja óhajtotta volna s a nevelőintézet főnökője — nehogy Paulette veszedelmes felvilágosultsága a többi növendékek erkölcsének is ártalmára legyen fölkeresi az apát és fölvilágosítja leányának ellenőrizhetetlen fölvilágosultsága felől — egyszersmint fölkeri azt, hogy leányát minél rövidebb idő alatt vigye el a tanintézetből, sőt azt ajánlja az apának, hogy leányát Paulette mihelyt csak lehet, késedelem nélkül adja férjhez.

Az apa most már azon gondolkozik, hogy hol találjon szolid, jóraváló férjet leányának, ki szeretni és megbecsülni fogja. Végül elhatározza, hogy titkárát (Tanay Frigyes) ki az együgyűségig menő ártatlansával és becsületességével érdemelte ki bizalmát — üzlet társává és vejevé teszi. Ezt tudatja is titkárával, kinek ezáltal hártatlan örömet okoz s fel is szólítja azt, hogy azonnal induljon utnak s keresse fel a nevelőintézetben leendő menyasszonyát s iparkodjék annak szeltemét kiérdemelni. A boldog vőlegény el is utazik. Ott abban a vidéki községben pedig — hol Paulette nevelőintézetben volt — A vőlegény jelölt (T a n a y Frigyes) csakhamar megismerkedik egy patikáriussal akinek családjánál sok kellemes időt tölt el s a fiatal patikusné pedig beleszeret a csinos párisi gavallérba — epponigy a szobalány is. A patikáriusnak is végtelenül megtetszett a kellemes vendég s megígéri neki, mikor napok múlva eltávozik, hogy majd ha Párisban jár — felkeresi majd őtet és viszonozza a látogatást.

A szerencsés ifju ember már épen rendez a fényes lakást, ahol menyasszonyával boldog leendő. És most következik az igazi bonyodalom és a vég. Egyenkint érkeznek meg a váratlan vendégek. — Először a szerelmes patikusné (Komjáthyne), aztán a csinos szobalányka (Fay Flóra), aki mint előadja, szerencsét próbálni jött Párisba s óhajtaná, hogy az urfi (Tanay) átsegítse őt a kezdett nehézségein. — Végül megérkezik maga a patikus is. A szorongatott helyzetben levő ifju ember leendő apósának füt-fát hazudik, de csakhamar kitudódik minden, mert a gazdag párisi patikárius mindkettőt külön-külön meghívja vendégeül ugyanazon ebédre és pedig anélkül, hogy férj és feleség tudna valamit arról, hogy mindketten Párisban tartózkodnak.

Ebéd alkalmával azonban minden kitudódik s a reászedett Furagiot hallani sem akar többé a házasságról, melyhez már minden előkészületet megtett szerető leánya jövő boldogságáért.

A fölvilágosult menyasszony azonban tiltakozik az apai önkénykedés ellen s kijelenti, hogy vőlegény nek ezen ártatlan fiatal-

kori könnyelműségét készséggel megbocsátja, mert az nemis lehet férjnek alkalmas ember, aki az életet nem ismeri, így aztán a bohózat vége egy házasság lesz.

A darab előadása a jól sikerültek közé méltán sorozható — a mit eléggé garantizált már előre is a szereplők névsora: színtársulatunk legjobb erői érvényesültek e darabban. — Egy pár észrevételünk van, mindössze, a mi abban áll: hogy T a n a y Frigyes — Ferdinánd szerepében — sok helyen tulságba ment s vétett a természeti s lélektani igazság ellen, miutha csak a tulságalom ragadta volna magát.

F a y F ó r a pedig — Brigitte szobalány szerepében — bár minden tőle telhető elkövetett, még sem feledtethette el velünk egy percze sem szobaciczus szerepének az ő színpadi egyéniségével és temperamentumával való összeférhetetlenségét.

dr. K. p.

## CSARNOK.

### Alarczban.

Arnold után németből: **Kalocsa Róza.**

(Folytatás.)

Visszauttettem helyére ismét.

— De annyit mondhatok határozottan, hogy nem fogja soká túrni ezt a rossz tanácsmódot, folytatam dorgáló hangon, látod, ma sem jött el a bálba — hátha aztán egészen elmarad, gondold meg ezt!

Lehajtotta fejcskékjét a rózsaszín pázstornói kalap alatt és nem felelt. Igaz, hogy én sem bírtam ki tovább a sugdosást, torkom egészen kiszáradt, kezemre hajtottam fejemet és olyan tartást adtam magamnak, mintha mélyen elgondolkoznám, ezen a kínos és bonyolódott állapoton.

— Jaj Istenem! bizonyosan jobban fáj a fejed édes, jó nénikém, mondá Ines nyugtalanul, és olyan szörnyű egoista vagyok, hogy itt a magam szenvedését tárogatom eléd — ne menjünk haza? Igaz, hogy megvagyok hiva vacsorára, és foglalkozva valamennyi ostoba tanczra — de olyan szívesen hazamennék veled — hiszen úgy sem ér az egész bál semmit.

— Dehogy is jössz, itt maradsz, mondám tekintéllyel, nagyon csunya dolog volna csak így bucsut venni a kapufélfától. Jer most Masenburgnéhoz, és holnap reggel haza én hozám, akkor majd tisztázhatjuk az egész dolgot. Hanem aztán illedelmes légy Rotenberghez sipítottam neki még fenyegetve, nem szabad a burt tulságosan megfeszíteni.

A kedves leányka nagyon gondolkozásba esett és szó nélkül engedte magát vezetetni a mi nekem nagy meglepedésemre szolgált — garde de damejához, a kinek most ismét csipogtam, hogy ilyen mumianak agyban a helye s ezzel eltávoztam.

Hanem akkor! — nem törődve női méltóságommal és asszonyi rubázatommal, boldogan mint egy adósságtalan ország királya ugráltam lefelé a lépcsőkön, lerántottam álczomat, belevágtam magamat egy bérkocsiba és a legnagyobb önzéssel amit a boldogság és szerelem szokott magasra fokozni, vágattam az én derék öreg barátom házához, hogy tularadó szívemet feltárjam előtte.

Sorsom úgy látszott, még továbbra is jót akart velem, még világot láttam a kényelmes lakoszobában, és így jogosultságom érzetében, hogy minden bajommal és örömmel a kedves öreg elé járuljak akkorát rántottam a csöngettyűn, hogy csak úgy zugott végig a csöndes házon ezt csakugyan magam sem akartam, mert hiszen már éjfél felé volt az idő.

— Folyt. köv. —

## KÖZGAZDASÁG.

## Budapesti gabonatözsde.

decz. 28.

készárúüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Bursa	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg.
Bérsági ó	76	—	80	00.00—00.00
"	77	—	81	30.00—00.00
"	78	—	82	—
Tiszavidéki ó	79	10.10—10.15	—	10.75—10.80
"	76	10.20—10.30	80	—
"	77	10.40—10.35	81	00.00—00.00
Pestvidéki ó	78	10.50—10.45	82	10.70—10.75
"	79	10.20—10.30	—	—00—00
"	79	10.35—10.40	80	—
Fehérmegyei ó	76	10.45—10.55	81	10.70—10.75
"	78	10.60—10.65	82	—
"	79	10.15—10.25	—	—
Bácskai ó	76	10.50—10.35	60	00.00—00.00
"	77	10.40—10.50	81	0000—00.00
"	78	—	82	0000—00.00
Észak magy	77	—	—	—
"	78	—	80	—
"	79	—	81	—

	Min. hekt.-ben	Ar kilógram		
Rozs elsőrendű	uj	70—72	8.50	8.55
"	"	"	8.40	8.45
"	"	"	6.20	6.55
Árpa takarmánynak	"	62—64	6.80	6.80
"	"	64—66	7.80	8.20
Zab	uj	39—41	5.75	5.70
Tengeri búzsa	uj	"	5.55	5.35
"	"	"	12.25	12.75
Repce búzsa	"	"	"	"

## Sertésvásár.

decz. 28.

**Kőbányai sertés piac.** Szerbiai nehéz páronként 320 kilogrammon felüli párja 54—55 krajczár, közép (pkint 251—35 — kilogramm súlyban) 55—56 krajczár Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) 53—54 krajczár.

**Sertéslétszám:** 1898. évi decz. 26-án volt készlet 36.512 darab, 1898 decz. hónap 27-én felhajtott 385 drb, 1898 decz. hónap 27-ik napján elszállított 428 darab 1898 decz. hó 28-ik napjára maradt készlet ben 36.469 darab. — A hizott sertés üzletirányzata lanya.

## Keresk. és iparkamara köréből.

A m. kir. szabadalmi hivatal a következő szabadalmak leírását küldte be:

Eljárás és készülék mindentéle állati részeknek, szórható szárított trágyaporra, zsírra és enyvé való szagtalanító feldolgozására. Iv-lámpa, két egymásután léggő szénpárral. Pörkölő készülék gép, kavics és más hasonló anyag mosására, és osztályozására. Ujtások vízcsöves kazánokon. Répafej—hámozó gép.

Jelző és számláló készülék. Folytonosan működő szivarkagép. Eljárás szappannak hideg uton való előállítására. Kis nyomtávolsági háromkerékű veloczipéd. Készülék a tisztátalanságoknál a vízmérőből való előállítására.

A m. kir. államvasutak Budapest balparti üzletvezetősége 300 m.-máza szénkőneget és 215 mm. szénhidrogén gázolaj-kátrányt szándékozik elárúsítani. A venni szándékozik ajánlataikat 1899. évi január hó 5-ik napjáig nyujtsák be.

A m. kir. 3. honvéd gyalogezred Debreczenben f. hó 29-en el szándékozik adni 988 kgm. vas- és aczélemezeket.

A venni szándékozik erre a honvéd-kaszárnyában (Péterfia-utca) egybehivatnak.

Mindazokna, akik e hirdetések iránt érdeklődnek, bővebb felvilágosítást kamaránk nyujthat a hivatalos órák alatt. Debreczen, 1898. decz. 27.

## IRODALOM.

**Delorosa.** Mindazokat, akik a jövő hónapban megjelenő «Delorosa» kötetemre gyűjtő-ívet kaptak, ez uton kérem fel, hogy a gyűjtő-ívet és penzküldeményeket január 4-éig kezemhez visszajuttatva, illetve czímemre («Szabadság» szerkesztősége) megküldeni sziveskedjenek, hogy a nyomtatandó példányok számáról tájékozást szerezhessenek. A gyűjtő-ívek beküldését még az esetben is kérem, ha azokon előjegyzés nem történt volna. Nagyvarad, 1898. decz. hó.

Tisztelettel  
Szathmáry Zoltán,  
a «Szabadság» f. szerkesztője.

**Az én Ujságom.** Aki igazi örömet akar szerezni a gyermekeinek, rendelje meg nekik «Az én Ujságomat». Pósa bácsi kedves tartalma gyermekujságját. A gyermek nemcsak szórakozik, mulat a lapból, de tanul is belőle. Szívet, lelket nemesítő közleményei, meséi, elbeszélései, versei, mulattató apróságai állandóan gyönyörködteik, foglalkoztatják a gyermek kedélyét, de szereti is ezt a kis lapját a gyermekvilág, mint az ő legjobb barátját. A vasárnap reggel, ünnep az ő számára, mert vasárnap reggel viszik neki «Az én Ujságomat».

Negyedévre csak 1 frtba kerül, igazán olyan csekély ár, hogy minden szülő járathatja a gyermekeinek «Az én Ujságomat». Kiadói vatal Bpsten, Andrást-ut 10. sz.

**Magyar Lányok.** Tutsek Anna kitűnően szerkesztett képes heti lapja a felnőttebb, serdültebb lányoknak való. Epen annak a kornak, amelynek a legnehezebb jó olvasmányt találni. A legkiválóbb magyar írók a munkatársai s a fiatal lányok örömmel, szeretettel várják minden vasárnap az ő kedves uj-

ságjukat, mely minden ízében nekik van írva, szerkesztve s melyet igazán nyugodtan adhat a szülő leánya kezébe. Negyedévre 1 frt 50 kr. Ajánljuk a legmelegebben olvasóinknak. Az ujévi számban rendkívül érdekes es tanulságos pályázatot hirdet, mely még kedvesebbé, becsesebbé teszi a lapot a fiatal lányok előtt. Az uj negyed jar. 1-en kezdődik. Előfizetési pénzek küldendők a Magyar Lányok kiadó-hivatalába Bpsten Andrást-ut 10 sz.

**Uj Idők.** Előttünk van ennek az igazán nagyszabású s ugy irodalmi, mint művészi tekintetben magas színvonalon álló heti lapnak karácsonyi száma. Egész album es, rendkívül érdekes, gazdag tartalommal, szebb-nél-szebb képekkel, színes műmelléklettel; Herczeg, Bródy, Benedek, Sebők, Tabori, Lyka, Szabolcska, Telekes Béla költeményeivel. Farkas Imre «A szerelem tudománya» cz. alatt bajos vigjátékot irt a karácsonyi számba, mely műkedvelői előadásra is alkalmas. Aghazy Károly pedig gyönyörű «Hallgató» cz. szerzeményével fog nagy örömet szerezni a zenét kedvelő olvasóknak. Képei közül kiemeljük egész gyűjteményét a legszebb Madonna-képeknek s végül «Piroska menyasszony» színes műmellékletet, mely Vaszary János festménye után készült. A leggazdagabb külföldi képes lapok sem nyujtanak ennél többet, szebbet. Felhívjuk olvasóink figyelmét az «Uj Időkre», mert nemcsak a karácsonyi száma ilyen szép, de változatos, érdekes mindig; a magyar családnak a lapja minden tekintetben. Negyedévre 2 frt. Kiadóhivatal Bpsten Andrást-ut 10 sz.

## Ujévi ajándékul

Arany, ezüst ékszerek u. m. arany függők, karékek, gyűrűk, brillánt, gyémánt, opál stb. kövekkel, arany és ezüst óraláncok. Továbbá mindennemű, arany, ezüst, tula, nickel, acél, férfi és női valamint fali, inga, ebédülő, salon, luxus és ebresztő órák nagy választékban jutányos áron kaphatók

## Rónai Géza

ékszer és óra üzletében (Széchenyi-u. 1. sz.)

Óra és ékszer javítások gyorsan jutányosan jótállással.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Az általam leggondosabban összeállított, tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

## SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszerertáramban.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 krajczár.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik

## TÓTH BÉLA

gyógyszertára és illatszerraktára DEBRECZENBEN, (Tisza-palota.)



Az 1895. évi csiroi s 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon diszoklevéllel s arany éremmel kitüntetve. Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitűnő sikerrel használt külszer:

## REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatású a test bármilyen csúszos bántalmait, u. m. köszvény, csúsz, reuma, ischiás, asthma, stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, a mennyiben gyakrabban idűltebb eseteknél is már egyszeri bedörzölésnél a fájdalmakat teljesen megszüntette.

**Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet.**

Egy üveg ára használati utasítással 1 korona, erősebb üveg 2 korona 40 filler.

Főraktárak Budapesten: Török József ur gyógyszerárában, Király-utca 12. es dr. Egger A. ur gyógyszerárában, Váci körút 17. szám. — Ugyintén a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszerárában valamint a keszi-ő

**Widder Gyula** gyógyszerésznel

S.-A.-Ujhely 68 szám

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek

Ugyintén Debreczenben: Dr. Rotschnek. V. Emil, Tóth Béla és Mihalovits Istvánnál.

13205.

1898.

## HIRDETMENY.

Debreczen sz. kir. város tulajdonát tevő, a Piacz- és Simonffy-utcák sarkán épülő új bérház bolihelyiségei az 1899. év február hó 1-től illetve 1899 máj. hó 1-től 1904. év május 1-ig bérbeadtnak.

A bérbevenni szándékozók a bérbevitelre vonatkozó ajánlataikat írásban vagy szóval is Vecsey Imre tanácsnok tb. főjegyzőnél megtehetik, ki is a bérleti feltételekre és a bérösszegekre is kellő felvilágosítást nyújt.

Ugyanezen bérházban több rendbeli fürdőszobával kényelmes mellékhelyiségekkel ellátott s teljesen modern berendezésű lakások 1899. év május 1-től három évre bérbeadtnak.

Jelentkezni a bérbeadással megbízott Vecsey Imre tb. főjegyző urnál (Város-ház I. emelet) a hivatalos órák alatt.

Debreczen, 1898. december hó 21-én.

A városi tanács.

Legolcsóbb és legzélyszerűbb ujévi ajándék.

**MINDEN SORSJEGY  
MIND A 6 HUZÁSRA JÁTSZIK**

**6 HUZÁS UJSÁGIRÓK SORSJÁTÉKA 6 HUZÁS**

**FŐNYEREMÉNY  
100.000  
KORONA  
ÉRT.**

5 á 20.000  
KORONA STB. STB.

NYEREMÉNYTÁRGYAKAT  
KIVÁNTATRA ZÖLDELŐNASSAL  
KESZPÉNZBEN VISSZAVÁRA  
ROLJA A VÁLLALAT.

**EGY SORSJEGY ÁRA 1 KORONA**

**Huzás jövő héten szerdán.**

Sorsjegyeket ajánl:

a Budapesti Ujságírók Egyesületének sorsjáték-kezelősége

IV., Kossuth Lajos-utca 1. sz.

Alföldi tak. pénztár. Debreczeni ipar és keresk. bank.

„Debreczen“ kiadóhivatala.

huzásra érvényes ujságíró sorsjegy

ára csak

**1 korona.**

**Főnyeremény**

**100.000**

korona ért.

5 nyeremény á **20.000** kor. stb. stb.

**Huzás jövő héten**

**Szerdán.**

Sorsjegyeket ajánl:

Alföldi tak. pénztár. — Debreczeni ipar és keresk. bank. — «Debreczen» kiadóhivatala.